

På himlens kant

En anden verden

© Bo Torp Pedersen

I flere store tyske byer – f.eks. Mannheim, Hamburg eller Bremen – er der et tyrkisk kvarter, som er så stort og så markant, at det er en verden for sig: En tyrkisk verden, hvor der under overfladen opretholdes en magt og en orden, som ikke følger almindelig tysk lov, men anakronistiske regler fra det gamle Tyrkiet. Den tyrkisk-tyske film "På himlens kant" giver et slagkraftigt, naturalistisk billede af en sådan verden midt i Bremen.

Her møder vi enkemanden Ali, hans søn Nejat, og kvinden Yeter. Selv om Ali er oppe i årene, er han en flittig kunde hos den frodige kvinde Yeter, der ernærer sig som prostitueret, og han kan godt tænke sig at 'eje' Yeter, dvs. blive gift med hende. Nejat synes derimod at være en moderne tilpasset mand, der arbejder som professor i tysk litteratur ved universitetet.

Det er det ene sæt à tre blandt filmens hovedpersoner. Det andet sæt à tre er den unge kvinde Ayten, der er militant politisk aktivist i Tyrkiet, og som flygter til Tyskland, til Hamburg og til Bremen, hvor hun forsøger at finde sin mor, og moderen er faktisk ovennævnte Yeter. Men i stedet træffer Ayten den blonde studerende Lotte og Lottes mor Susanne.

I og med disse seks hovedpersoner udvikler filmen et kompliceret handlingsmønster, som det er ganske krævende for tilskueren at få styr på, også fordi der undervejs sker nogle uforståelige tidsspring. Men de fleste vil sikkert finde handlingen så fascinerende, at man sætter noget ind på at følge med og danne sig en mening med det, der sker.

”På himlens kant” er også en tvetydig film. Filmen benytter sig af nogle raffinerede, ironiske gentagelsesmotiver: En situation gentager sig, men med et andet fortegn. Hertil kommer, at filmen lader to af hovedpersonerne mødes over historien om Abraham og Guds krav til ham om at ofre den elskede søn. Det er en historie, der kendes både fra Koranen og Bibelens Gamle Testamente, og filmen bruger historien negativt forstået som en historie med nogle værdier, som både mennesker fra en muslimsk tradition og mennesker fra en kristen tradition skal sætte sig ud over. Jeg forstår filmen sådan, at den anser generationskonflikten og løsningen af denne for at være den universelle nøgle til medmenneskelig forståelse og forsoning, og at den etnisk-kulturelle modsætning ikke er den afgørende.

Filmen slutter, hvor den gådefuldt begyndte med den unge tyrkiske tyskprofessor på biltur i Tyrkiet, og den slutter med et billede af Nejat på en strand, ventende på faderen, der fisker ude på havet. Der er ingen tvivl om, at det er tænkt som et smukt forsoningsbillede, men det kan også ligne et idylliserende billede som hentet fra en turistbrochure, og det kan især opfattes sådan, hvis man – som jeg – ikke overbevises af filmens prioritering af generation over etnicitet.

Filmens præg af kompleks konstruktion gør den mindre psykologisk overbevisende efterhånden som den skrider frem. Det er, som om filmen undertrykker de elementer i dens egne historier, der kunne danne en langt mere realistisk og særdeles dødelig konsekvens. Da Yeter dør, er det noget af et tilfælde, men hun kunne mere oplagt være blevet dræbt af de selvbestaltede 'ordenshåndhævere' i den tyrkiske enklave i Bremen. Lottes død er en følge af hendes naivitet og uvidenhed, da hun sætter alt ind på at overskride grænserne og redde Ayten. Men filmen vælger at betone Lottes død som anledning til moderens møde med Nejat og til den forvandling og forsoning, der vokser op hos disse to, og filmen fravælger at lade de særdeles realistiske dødstrusler mod Ayten fuldbyrdes.

Den danske titel ”På himlens kant” synes at illustrere en meget optimistisk tolkning af filmens handling og problematik, optimistisk i en grad hvor det efter min mening snarere er utopiu eller naivitet. Den tyske titel, ”Auf der anderen Seite”, er derimod overskriften på en skeptisk-realistisk fortolkning af problematikken, nemlig den forståelse at der virkelig er en anden side, at der er en verden til forskel på Europa og Lilleasien, og at det er dødsensfarligt at tro at man i dybere forstand kan overskride den grænse.

Lige meget hvilken tolkning man vælger, er ”På himlens kant” en udfordrende og fascinerende film, med overbevisende skuespillere i alle seks hovedroller og med et vist raffinement, som gør filmen mere vedkommende end samme instruktørs tidligere film ”Mod muren” (2004).

Filmfakta

Auf der anderen Seite - Tyskland/Tyrkiet 2007 - Instr. og manus: Fatih Akin - Medv.: Nurgül Yesilçay (Ayten Öztürk), Baki Davrak (Nejat Aksu), Tuncel Kurtiz (Ali Aksu), Hanna Schygulla (Susanne Staub), Patrycia Ziolkowska (Lotte Staub), Nursel Köse (Yeter), Lars Rudolph (Herr Obermüller), Andreas Thiel (konsulatsmedarbejder) - 122 min. - Biografpremiere d. 14/12 2007 og senere på DVD - Udlejning / pressefotos © Camera Film/Scanbox - Tilladt for børn over 11 år

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=6482&area=2>

<http://www.eyeforfilm.co.uk/review/the-edge-of-heaven-film-review-by-val-kermode>

<http://www.nytimes.com/2008/05/21/movies/21heav.html>